

הצעת חוק פתיחת קבר של קטין יוצא תימן, המזרח או הבלקן לשם זיהוי ועריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה (הוראת שעה), התשע"ח–~~2017~~2018

נוסח לדיון בישיבת הוועדה המיוחדת לפרשת היעלמותם של ילדי תימן, מזרח והבלקן –

12.2.2018

מטרה 1. מטרתו של חוק זה לאפשר את חקר האמת בדבר מותם ומקום קבורתם של קטינים יהודים יוצאי תימן, המזרח והבלקן שהודעה על מותם נמסרה בין השנים 1948 ו-1970 לבני משפחותיהם אך לא התאפשר להם לזהותם ולהביאם לקבורה.

הגדרות 2. בחוק זה –

”בדיקה גנטית לקשרי משפחה” – כהגדרתה בחוק מידע גנטי שנועדה לקבוע ממצאים בדבר קשרי משפחה בין מנוח לקרובו;

”בית המשפט לענייני משפחה”;

”דגימת DNA” – כהגדרתה בחוק מידע גנטי;

”חברה לענייני קבורה” – כהגדרתה בתקנות שירותי הדת היהודיים (חברות לענייני קבורה), התשכ”ז–1966¹;

”חוק מידע גנטי” – חוק מידע גנטי, התשס”א–2000²;

”המזרח והבלקן” – מרוקו, אלג'יריה, תוניסיה, לוב, מצרים, עיראק, איראן, סוריה, לבנון, בולגריה, יוון, מקדוניה, טורקיה, אפגניסטן, אוזבקיסטן;

”מנוח” – אחד מאלה:

(1) קטין יהודי בן למשפחה יוצאת תימן, המזרח או הבלקן, שיש רישום במרשם האוכלוסין, אך–הודעת פטירה או תעודת פטירה המעידים שנפטר בין השנים 1948 ו-1970;

(2) קטין יהודי בן למשפחה יוצאת תימן, המזרח או הבלקן, שהודעה על מותו נמסרה למשפחתו על ידי מוסד רפואי או גוף ציבורי אחר בין השנים 1948 ו-1970;

¹ ק"ית התשכ"ז, עמ' 136.
² ס"ח התשס"א, עמ' 62.

(3) קטין יהודי ששמו מופיע בדוח של ועדה ציבורית לעניין היעלמותם של ילדי תימן, המזרח והבלקן, שהיא אחת מאלה: ועדת בהלולמינקובסקי להיעלמותם של ילדי תימן, ועדת שלגי לחקירת היעלמותם של ילדי תימן או ועדת כהן-קדמי – ועדת החקירה הממלכתית בעניין היעלמות ילדי תימן בשנים 1948 עד 1954;

”מעבדה” – כהגדרתה בתקנות קשרי משפחה, שהוכרה לפי סעיף 28(ב) לחוק מידע גנטי;

”פתיחת קבר” – הזזת מצבה או כל כיסוי אחר של הקבר;

”קרוב” – ילד, הורה, אח או אחות, וילד של אח או אחות;

”תקנות קשרי משפחה” – תקנות מידע גנטי (עריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה, תיעוד ושמירת תוצאותיה), התש”ע–2010.³

(א) על אף האמור בכל דין, בית המשפט רשאי להורות, בצו, על פתיחת קבר והוצאת הגופה לשם זיהויה, ובכלל זה על לקיחת דגימת DNA מגופה לשם עריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה (להלן – צו לפתיחת קבר), בהתקיים כל אלה:

3. צו לפתיחת קבר;
הוצאת גופה לשם זיהויה ועריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה

(1) מגיש הבקשה הוא קרוב של המנוח שחלקת הקבר המיועדת לפתיחה מיוחסת אליו;

(2) בית המשפט מצא כי הנסיבות העובדתיות של המקרה מעלות ספק ~~בניד~~ בדבר זהות הגופה הקבורה בקבר שלגביו הוגשה הבקשה.

(ב) בבוא בית המשפט לתת צו לפתיחת קבר, ישקול בית המשפט, בין היתר ביא בחשבון, בין השאר, שיקולים אלה:

(1) קיום סיכוי להפיק מהגופה הקבורה דגימת-DNA שתאפשר עריכת כד שאפשר יהיה לערוך בדיקה גנטית לקשרי משפחה או קיום סיכוי לברר נתונים אחרים שיסייעו בזיהוי הגופה הקבורה;

³ ק”ת התשי”ע, עמ’ 1488.

(2) ההשפעה שעשויה להיות לפתיחת הקבר, להוצאת הגופה ~~ולנטילת~~ וללקיחת דגימה ממנה על נפטרים אחרים הקבורים באותה חלקת קבר או בסמיכות למנוח ועל בני משפחתם מדרגה ראשונה אם יהיה צורך לחפור בחלקות קבר סמוכות; לפני מתן הצו ישמע בית המשפט את עמדתם של בני משפחה מדרגה ראשונה של נפטר אחר כאמור, ככל שאפשר לאתרם; בסעיף זה, "בן משפחה מדרגה ראשונה" – ילד, הורה, אח או אחות, או בן זוג, ובהיעדרם – ילד של אח או אחות;

(3) שיקולים הקשורים לכבוד המת:

(4) קידום מטרתו של חוק זה.

(ג) היועץ המשפטי לממשלה או בא כוחו יהיו המשיבים לבקשה למתן צו לפתיחת קבר.

(ד) בצו לפתיחת קבר יקבע בית המשפט הוראות בעניינים אלה:

(1) אופן פתיחת הקבר וסגירתו לאחר לקיחת דגימת ה-DNA, לרבות קבורה מחדש לפי נסיבות העניין;

(2) בדיקת נבדקים נוספים ~~פרט למנוח~~, ככל שבית המשפט מצא שהבדיקות נדרשות;

(3) הוראות בעניין מסירת חוות הדעת של המעבדה לבית המשפט ולצדדים;

(4) כל הוראה אחרת הנחוצה לדעתו כדי להשיג את מטרת הבדיקה.

(ה) התגלה במהלך הדין בבקשה למתן צו לפתיחת קבר כי יש צורך בפתיחת יותר מקבר אחד או בהוצאת יותר מגופה אחת מקברה, ישמע בית המשפט את עמדתו ~~ההלכתית~~ של נציג שימנה הרב הראשי לישראל נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל, ויכלול בצו הוראות גם לעניין זה.

(א) לבקשה למתן צו לפתיחת קבר, ~~לקיחת דגימה מגופה ועריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה לפי חוק זה יצורפו יצרף המבקש~~ מסמכים התומכים בקיומו של ספק ~~סביר~~ בדבר זהותה של הגופה הקבורה בקבר שלגביו הוגשה הבקשה; לעניין זה, "מסמכים" – לרבות תצהיר.

(ב) המבקש הצו ישלח העתק מהבקשה לילדיו, להוריו ולאחיו של המנוח, ובהיעדרם – לילדי אחיו של המנוח.

הגשת בקשה למתן 4.
צו לפתיחת קבר;
לקיחת דגימה
מגופה וביצוע
בדיקה גנטית
לקשרי משפחה

5. תחולת הוראות מחוק מידע גנטי

(א) על בקשה לעריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה לפי חוק זה יחול פרק ה'1 לחוק מידע גנטי, למעט הוראות סעיפים 28, 28, 28, לזכר 28 ו-28 לחוק האמור, ויחולו תקנות קשרי משפחה, בשינויים המחויבים.

(ב) על בקשה לעריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה לפי חוק זה, שאחד הנבדקים בה הוא אדם שמונה לו אפוטרופוס או פסול דין, יחולו הוראות תקנות מידע גנטי (סדרי דין בהליך לאישור בדיקה גנטית בחסוי או בפסול דין), התשס"ג-2002⁴.

(ג) הורה בית המשפט על עריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה, תיערך הבדיקה במעבדה שלה הידע והניסיון המתאימים, בהתאם לתקנה 6 לתקנות קשרי משפחה, שהגדרתה בתקנות קשרי משפחה, שהוכרה לפי סעיף 28(ב) לחוק מידע גנטי, שאליה יפנה בית המשפט את הנבדק, לעריכת בדיקה שאחד הנבדקים בה הוא נפטר לפי תקנה 6 לתקנות האמורות.

6. ביצוע צו לפתיחת קבר והחזרת גופה לקברה

(א) פתיחת קבר והחזרת גופה לקברה יתבצעו על ידי חברה לענייני קבורה שבתחום אחריותה נמצאת חלקת הקבר נושא הצו, בתיאום עם מנהל בית העלמין שבו נמצאת החלקה האמורה ובהנחייתו ההלכתית של רב שימנה הרב הראשי לישראל נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל.

(ב) הוצאת גופה מקברה, העברתה למעבדה אנתרופולוגית לשם זיהויה ולקיימת דגימות דגימה תתבצע על ידי מומחה באנתרופולוגיה פורנזית מהמרכז הלאומי לרפואה משפטית שליד משרד הבריאות או אדם אחר שהוא מומחה באנתרופולוגיה פורנזית שמינה בית המשפט, ולפי הוראותיו, וכן רשאים המבקש או בא כוחו להיות נוכחים במקום בעת הוצאת הגופה, במעמד פתיחת הקבר והוצאת הגופה יישמעו כל הנוכחים להוראותיו של מומחה באנתרופולוגיה פורנזית כאמור; גודלה של הדגימה שתילקח יהיה מזערי ככל הניתן.

(ג) במעמד פתיחת הקבר והוצאת הגופה יישמעו כל הנוכחים להוראותיו של המומחה באנתרופולוגיה פורנזית כאמור בסעיף קטן (ב).

(ד) פתיחת קבר, הוצאת גופה מקברה והחזרתה לקבורה ייעשו בנוכחות נציג שימנה הרב הראשי לישראל נשיא מועצת הרבנות הראשית לישראל וכן רשאים המבקש או בא כוחו להיות נוכחים במקום.

(ה) על אף האמור בסעיף קטן (ד), לאחר פתיחת הקבר ועד לתום שלב הוצאת הגופה, ישהו כל הנוכחים במרחק של עשרים מטרים לפחות מחלקת הקבר, או במרחק אחר שקבע השר בצו.

⁴ ק"ית התשס"ג, עמ' 358.

(ו) התגלה לאחר פתיחת הקבר כי באותה חלקת קבר קבור יותר מנפטר אחד או שעלה ספק אם המנוח שלגביו הוגשה הבקשה קבור באותה חלקת יחולו הוראות אלה:

(1) אם טרם החלה הוצאת הגופה – יכוסה הקבר ויפעלו לפי הוראות בית המשפט בעניין זה.

(2) אם החלה הוצאת הגופה – ימשיך המומחה באנתרופולוגיה פורנזית בהליך הוצאת הגופה, וטרם לקיחת דגימת DNA לשם עריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה, יקבע בית המשפט הוראות לעניין זה;

(ג) (1) — התגלו במעמד פתיחת הקבר יותר מגופה אחת באותה חלקת קבר או שבעת פתיחת הקבר עלה ספק אם המנוח שלגביו הוגשה הבקשה קבור בחלקה שלגביה הוגשה הבקשה או בחלקה סמוכה ואין בצו לפתיחת הקבר הוראות בעניין, יכריע בית המשפט בדבר פתיחת קבר, הוצאת גופה מקברה, לקיחת דגימת DNA ועריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה גם בגופת נפטר אחר.

(23) בהחלטתו כאמור בפסקה בפסקאות (1) ו-(2), ישקול בית המשפט את השיקולים למתן צו לפתיחת קבר כאמור בסעיף 3(ב), וישמע את עמדתם של בני משפחתו מדרגה ראשונה של נפטר אחר כאמור בסעיף 3(ב)(2).

7. (א) בכפוף להוראות כל דין, כל שריד של הגופה שהוצא מהקבר וכן הדגימות שנלקחו לעריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה יוחזרו לקבורה במועד מוקדם ככל האפשר. החזרת גופה לקבורה

(ב) התגלה כי בחלקת קבר היו קבורים יותר מנפטר אחד, יובא כל אחד מהנפטרים לקבורה בקבר נפרד.

78. על פתיחת קבר, הוצאת גופה מקברה וקבורה מחדש לפי חוק זה לא יחולו הוראות תקנות בריאות העם (קבורה מחדש), 1941⁵, ויחולו הוראות חוק זה. אייתחולת תקנות בעניין קבורה מחדש

⁵ ע"ר 1941, תוסי' 2, עמ' (ע) 610, (א) 727.

קביעת מוות של מנוח ועדכון הרישום במרשם האוכלוסין של מנוח ועדכון הרישום במרשם האוכלוסין **89.** ניתן צו לפתיחת קבר וקבע בית משפט, על יסוד זיהוי גופתו של מנוח ותוצאות בדיקה גנטית לקשרי משפחה, כי יש התאמה גנטית בין המנוח לקרובו, יקבע בית המשפט גם את מותו של המנוח, אם טרם נקבע, וככל האפשר – גם את יום המוות ושעת המוות על סמך כל ראיה שהובאה לפניו בדבר הנסיבות או הזמן שבהם אירע המוות, וימסור העתק מהחלטתו לפקיד הרישום הראשי לפי סעיף 16 לחוק מרשם האוכלוסין, התשכ"ה-1965.⁶

ביצוע ותקנות **910.** שר הבריאות ממונה על ביצועו של חוק זה, ~~תקנות לפי חוק זה ייקבעו בהסכמת שר המשפטים, ולעניין הנחיה הלכתית כאמור בסעיף 6(א) – בהסכמת השר לשירותי דת.~~

הוראת מעבר **1011.** הוראות חוק זה יחולו גם על בקשות שהיו תלויות ועומדות בפני בית המשפט ביום תחילתו של חוק זה, שעניינן פתיחת קבר, הוצאת גופה מקברה ולקיחת דגימת DNA מגופה לשם עריכת בדיקה גנטית לקשרי משפחה, שמתקיימים בהן יתר התנאים המנויים בחוק זה.

תוקף **112.** (א) חוק זה יעמוד בתוקפו שנתיים מיום תחילתו.

(ב) בקשות שהוגשו לבית המשפט לפי חוק זה בתקופת תוקפו יידונו לפי הוראות חוק זה גם אחרי מועד פקיעתו.

*****

⁶ ס"ח התשכ"ה, עמ' 270.